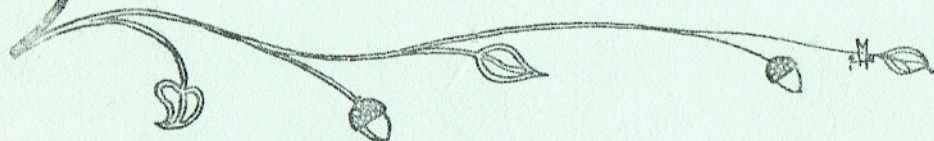

DE MAASEIKENAAR

PERIODIEK CONTACTBLAD
UITGEGEVEN DOOR DE CULTURELE RAAD · MAASEIK.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: R. LAUWERS, VAN EYCKLAAN, 130 III B, MAASEIK.

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE :

Jeanne AENDEKERK

Harry BEENDERS

Jaak BERGERS

Martin BOONEN (Maasweg)

Martin BOONEN (Prinsenhof)

Mariet BROUNS

Rik DANIELS

Etienne DEHAESE

L. HEERE o.s.c.

Marcel HENDRICKX

Herman HENDRIX

Lambert KRAEWINKELS

Renaat LAUWERS

Donaas SNIJDERS o.s.c.

Rik TIMMERMANS

Kap. VAN DAMME

Jef VAN DEN BROECK

Frieda VAN WIJCK

Tony VAN WIJCK

Piet VAN VENCKENRAY

LIJST VAN ONZE ABONNEES (vervolg)

Mevr. Th. AENDEKERK, G. Demeylaan, 27, Ouderghem.

Hubert DRIESSEN, College, Genk.

Arthur HUBRECHTS, Dorpstraat, 31, As.

J. MAERTEN-COLSON, Toondichter, Hoogstraat, 50, Niel/As.

Fr. MARBAISE, Bois Rouge, Remersdael.

Dhr. SMEETS, Amandelbomenlaan, 9, 1020 Brussel.

Dhr. VAN AANHOLT, Kamp Generaal Basten, Stockem
(geschenkabonnement vanwege Ant. Schaeffer-Wurfelt)

Mevr. A. VIAENE, de Roest d'Alkenadelaan, 7, Berchem (Antw.)

Mr. Johan Vandeneynde, c/o Umberger 'S 4550 Calvert,
Lincoln, Nebraska, U.S.A.
(geschenkabonnement vanwege Tony Van Wijck)

E D I T O R I A A L

- - - - -

Oef....., hier ons nummer V I E R en de tweede jaargang zit er op. De vakantieperiode is al weer vergeten want met het nieuwe schooljaar begon de draaimolen van jachtig meelopen in het drukke leven van elke dag voor iedereen opnieuw.

Intussen wordt overal ijverig gedacht en gepland aan het winterseizoen. De vele verenigingen - en Maaseik telt er heel wat! - zijn geenszins van plan een winterslaap door te maken. Er werd al heel wat op het getouw gezet. In de wintermaanden zult U beslist een rijke keuze hebben tussen activiteiten van alle aard : sport, toneel, muziek, kleinkunst, voordrachten en noem maar op. Maaseik wil de centrumrol die velen het toebedelen goed spelen. Nieuwe perspectieven openen zich. De geboden kansen mogen niet ontglippen. Vele schouders maken elke last licht. Help mee waar U kunt om er iets van te maken.

Nieuwe, frisse ideeën voor jaargang drie zijn welkom. De traditie van ons informatie- en contactblad is er; zij dient verder gezet met als leuze, steeds nieuwer en beter.

Jaak Bergers

- - - - -

Schoolgaande Jeugd en het Wegverkeer

Op die eerste dag van weeral een nieuw schooljaar hebben we onze kinderen staan nakijken met bezorgd gemoed, hopende op een flinke inzet van hen, vanwege de nieuwe lerares of leraar en ook vanwege onszelf, hopende op een goede gezondheid..... op een veilige thuiskomst iedere dag.

Uit hoofde van zijn beroep is de rijkswachter vooral met laatstgenoemde zorg ingelaten ten overstaan van niet alleen de schoolgaande jeugd maar ook ten overstaan van de ouders die de kinderen te voet, per fiets of per auto naar school of huiswaarts

begeleiden en van alle weggebruikers die zich rond begin en einde van de klastijd op de openbare weg bevinden.

De bijdrage van de politiediensten in de opvoeding van de jeugdige weggebruiker is relatief gering : wekken van de aandacht door hun aanwezigheid op de weg, verstrekken van uitleg, berispen en desnoods verbaliseren. De verantwoordelijkheid van de ouders, van het onderwijzend personeel en van jeugdgroeperingen en zomeer is vrij groot.

De overredingskracht en het gezag van de ouders, opvoeders en de politie zijn ondermeer in functie van de gevolgen die kunnen voortspruiten uit een bestraffend optreden. We weten dat sinds het van kracht worden, de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming op 1 september 1966, de strafrechterlijke moerderjarigheid bereikt wordt op de leeftijd van 18 jaar. Ten opzichte van de schoolgaande weggebruikers van Maaseik kunnen dus geen "onmiddellijke boeten" noch minnelijke schikkingen worden voorgesteld. Het is de Jeugdrechter die in de gevallen, waarin de ouders onbekwaam worden geacht of ernstig zouden tekort schieten in de opvoeding van de kinderen, bevoegd is tussen te komen, hetzij door maatregelen ten opzichte van het kind, hetzij door het straffen van de ouders wegens gebrek aan toezicht, enz. U begrijpt wel dat slechts op grond van zelfs flagrante verkeersovertredingen, over 't algemeen wegens onachtzaamheid of zelfs gebrek aan inzicht over de mogelijke gevolgen, de Jeugdrechter bezwaarlijk kan overgaan tot bvb het plaatsen van het kind. Eigenlijk willen we met deze bondige en onvolledige uitleg maar tot het besluit komen dat de ouders hier de volle verantwoordelijkheid dragen. Natuurlijk kunnen zij hun kind niet steeds aan de hand leiden, het moet toch alleen leren gaan. We rekenen echter op hun medewerking wanneer de rijkswacht in opdracht van de Procureur des Konings of van de Jeugdrechter het kind dient te berispen. De ouders lopen wel het gevaar veroordeeld te worden krachtens art. 48 van hogergenoemde wet, wanneer de overtreding klaarblijkelijk voortvloeit uit een gebrek aan toezicht.

Voorbeelden wekken. De ouders en andere volwassen personen houden zich niet steeds aan het verkeersreglement in de nabij-

heid van de scholen of daar waar kinderen zich op de weg van en naar school bevinden.

Hieronder de meest voorkomende inbreuken of artikelen waartegen wordt gezondigd.

Bestuurders van motorvoertuigen.

Stationeren van voertuigen op de rijbaan, daar waar een gelijkgrondse berm is, waar het verbod door verkeersborden wordt aangeduid, links van een doorlopende gele lijn, op plaatsen waar autobushaltes zijn voorzien, links ten opzichte van zijn rijrichting zonder dat de uitzonderingen voorzien bij art. 32 toepasselijk zijn nl. wanneer stationeer-verbod geldt aan de rechterzijde of wanneer de plaatsgesteldheid het niet toelaát, stilstaan op oversteekplaatsen voor voetgangers.

Richtingsverandering : art. 25/2 en 3

2. Elke bestuurder die hetzij naar rechts wil afslaan om de rijbaan te verlaten, hetzij naar links wil afslaan om de rijbaan te verlaten, of, in voorkomend geval, om zijn voertuig aan de linkerzijde van de rijbaan tot staan te brengen, moet:
 - a) er zich vooraf van vergewissen dat hij dit kan doen zonder gevaar voor de andere weggebruikers, vooral rekening houdend met de vertragungsmogelijkheden van degenen die hem volgen ;
 - b) zijn voornemen duidelijk en tijdig genoeg kenbaar maken door middel van de richtingslichten wanneer het voertuig daarvan moet voorzien zijn krachtens art. 76 van dit reglement of, zoniet, door een teken met de arm en deze aanduiding laten ophouden zodra deze beweging uitgevoerd is;
 - c) zo hij rechts afslaat, zo dicht mogelijk bij de rechterrand van de rijbaan blijven en de beweging zo kort mogelijk en met matige snelheid uitvoeren;
 - d) zo hij links afslaat, bij ontstentenis van tekens op het wegdek aangekondigd door het verkeersteken nr. 97 die verplichten links af te slaan na eerst naar rechts uitgeweken te zijn.
 - 1° op een rijbaan met verkeer in beide richtingen, zich

4.

naar links begeven ;

2° op een rijbaan met eenrichtingsverkeer, zo dicht mogelijk bij de linkerrand ervan blijven.

Vervolgens moet hij deze beweging met matige snelheid uitvoeren.

Op kruispunten moet de bocht zo ruim mogelijk genomen worden zodat de bestuurder de ingeslagen weg oprijdt overeenkomstig de bepalingen van art. 12.1

3. De bestuurder die van richting wil veranderen mag het normaal verkeer van de weggebruikers die hem tegemoet komen op de rijbaan die hij gaat verlaten niet hinderen, noch dat van hen die hem volgen indien op het wegdek aangebrachte tekens aangekondigd door het verkeersteken nr. 97 hem verplichten links af te slaan na eerst naar rechts uitgeweken te zijn.

Bovendien mag hij het normaal verkeer niet hinderen van de gebruikers van rijwielpaden of van andere rijbanen van diezelfde openbare weg.

Snelheid : Art. 27/1

Elke bestuurder moet zijn snelheid regelen zoals vereist wegens de plaatstgesteldheid, de belemmering van het verkeer, het zicht, de staat van de weg en van het voertuig, opdat de snelheid geen ongevallen zou kunnen veroorzaken noch het verkeer hinderen.

Hij moet in alle omstandigheden kunnen stoppen vóór een hindernis die kan worden voorzien.

Vooraf wanneer kinderen zich op de openbare weg bevinden is vanwege de bestuurders een bijzondere voorzichtigheid geboden. Of een kind al dan niet een voorziene hindernis is zal bij ieder geval afzonderlijk dienen bekeken. We citeren als voorbeelden enkele uitspraken van rechtbanken.

Kind dat zich plots op de rijbaan begeeft - Plaatselijk feest - Voetgangers op de rijbaan - VERPLICHTING TRAG TE RIJDEN.

Een automobilist die door een dorp rijdt waar een plaatselijk feest een grote volkstoeloop heeft teweeggebracht, is verplicht uiterst langzaam te rijden, zodanig dat het hem mogelijk is

zijn voertuig stil te houden voor een kind dat zich plotseling op de rijweg zou begeven; die voorzorg dringt zich des te meer op daar de rijbaan, onmiddellijk vóór de plaats van het ongeval, vol voetgangers is die de zichtbaarheid van de bestuurder belemmeren (Burg. R. Hoei 10.2.60)

Kinderen :

Alhoewel iedere weggebruiker het recht heeft erop te rekenen dat de andere weggebruikers, de voetgangers inbegrepen, het verkeersreglement zullen eerbiedigen, is dit vermoeden niet meer van toepassing van zodra het jonge kinderen betreft, aangezien hun aandacht, redenering en reacties afhangen van hun jeugdige ouderdom (C.R. Gent 14.1.57)

De houding die een bestuurder moet aannemen tegenover kinderen die een deel van de rijbaan, het trottoir of de boord hiervan innemen, hangt af van de gedragingen van deze kinderen.

Zo de bestuurder de voorzichtigheid moet verdubbelen om eventueel het hoofd te kunnen bieden aan de gevolgen van hun onbezonnenheid, mag men van hem evenwel geen houding eisen die elk verkeer onmogelijk zou maken. In elk geval afzonderlijk dient opgespoord of de plotse aanwezigheid van het kind, op de rijbaan, werkelijk een gebeurtenis was die al dan niet normaal kon voorzien worden (C.R. 15.3.57)

(Vervolgt)

Van Damme
Kapitein Rijkswacht

als uw gasten of toeristen u vragen, of die schone kerk van Aldeneik door de heilige maagden Harlindis en Relindis gebouwd is. Neen, zult ge hun antwoorden, zij bouwden slechts een houten kerkske en klooster, dat de eeuwen niet kon doorstaan. Honderd jaar na de dood van deze maagden begon het houten geval bouwvallig te worden. Zo kon het niet blijven voortduren. De dan regerende abdis Ava liet het houten ge- doente tot de grond afbreken en een stenen kerkske bouwen, zoals alle kerken in deze streken en in die tijd, een zaal- kerk, rechthoekig, met dikke muren van opeengestapelde maas- keien, waarin smalle gleuven voor raampjes, bedekt met pan- nen van een of andere vervallen Romeinse villa of met een dikke vacht stro. In het duistere interieur een vlakke hou- ten zoldering. Het eenvoudig kerkske en het altaar tegen de vlakke muur aan de oostzijde werden onder bescherming van de onbevleete Maagd Maria geplaatst.

De overblijfselen van Harlindis en Relindis waren opgegra- ven en uit hun stenen kisten gelicht. Bisschop Franco van Luik stond toe, dat die overblijfselen boven het altaar werden geplaatst. In die tijden betekende dit zoveel als een heiligverklaring. Volgens gewoonte werden dan die re- lieken in een koperen koffer of schrijn gelegd, die dan zo achter en boven het altaar werd verheven, dat de bedevaar- ders in processie onder die schrijn konden doorgaan, wat een speciale devotie van onze middeleeuwse voorouders was.

Op den duur schijnt de verering van de heilige maagden af- gezwakt te zijn. Dat kan gekomen zijn, nadat de nonnen om- streeks 950 Aldeneik verlaten hebben. Bisschop Richarius van Luik had reeds eerder, in 930, het munster met een abt en twaalf geestelijken, kanunniken bevolkt, die de ab- dij van Sint Marie, van Harlindis en Relindis te EYcke vorm- den. Deze kanunniken hebben omstreeks 1175 de schone romaans- se kerk gebouwd die we nu nog kennen. Daarna droomden ze er over ~~om in plaats van die "logge" romaansse kerk een hupse gotieks kerk te bouwen met veel pijsnel omhoog strevende~~

lijnen en spitsbogen.

Wij zijn zo slecht te veronderstellen, dat die heren, om aan het nodige kapitaal te komen, de oude devotie tot Maria, Harlindis en Relindis wilden oprakelen, waarom ze aan een pause-lijke gezant een bevelschrift verzochten waarin de pastoors en parochianen van zestien parochies in de verre omtrek werd bevolen, elk jaar op een der vier Pinksterdagen naar Aldeneik te pelgrimeren, om daar deze heilige Vrouwen te vereren en geld te offeren. De kanunniken hadden bij de pauselijke legaat succes. Het bevelschrift werd gegeven en afgekondigd en de parochies Dilsen, Rotem, (Nieuw)eik, Heppeneert, Opoeteren, Neeroeteren, Bree, Opitter, Neeritter, Kessenich, Wesse, Grathem, Heel, Beegden, Ophoven en Geistingen moesten sinds 1242 elk jaar naar Aldeneik op bedevaart. De legaat verleende een aflaat of vermindering van het vierde deel der penitentie die aan de mensen in de Biecht was opgelegd, nadat ze van hun zonden geabsolveerd waren. Ook andere bisschoppen verleenden aflaten aan de bezoekers van de Aldeneikse munsterkerk. Sommige pastoors en parochianen zullen gemopperd hebben en met loden schoenen naar Aldeneik zijn gesloft. Maar we herinneren nog wel uit de oude tijd, dat vele mensen graag uren ver liepen om een aflaat te verdienen.

Bijzonder druk was het om de zeven jaren, als de vele relikwieën van de Aldeneikse kerk door een prelaat vanaf de galerij in de toren werden getoond. Zo ging het eeuwen achtereen.

Toch brachten de kanunniken het niet verder met de bouw van een gotieke kerk dan tot de absis met vijf slanke ramen. Het overige bleef een romaanse basiliek, een middenschip met aan iedere zijde een beuk. Op de muren van het middenschip lieten de kanunniken fresco's schilderen, die nu erg verbleekt zijn.

Maak uw vrienden er op attent, dat zij het romaanse gedeelte het best kunnen genieten als ze zich plaatsen vóór het hoogaltaar en gekeerd naar de ingang, dan eerst ziet men de stoere bogen en de zware pijlers op hun schoonst.

L. Heere o.s.c.

- - - - -

WIST GE

- dat de Kulturele Kring Maaseik dit jaar de Pro Civitate-Prijs van het Gemeentekrediet ontving voor haar activiteiten i.v.m. het behoud van Maaseiker historische gebouwen. Een speciale uitzending op de televisie werd hieraan gewijd. Hartelijk Proficiat !
- dat de stamboom van de Maaseiker familie Kraewinkels werd opgemaakt door Mevr. J. Kraewinkels-Aendekerk. Een mooi uitgegeven boekje met geschiedenis en genealogie van deze familie bevindt zich in de stedelijke bibliotheek. De familie Kraewinkels hield te Maaseik een familie-reunie op 18 september met meer dan 100 deelnemers.
- dat op Siemkensheuvel vanaf 18 september een nieuwe danscursus werd ingericht die een onverhoopt succes kende : er moesten zelfs kandidaten geweigerd worden !
- dat weer een nieuwe vereniging werd opgericht, nl. "De Prinsenraad". Door enkele oudere leden van "Het Heilig Wammes", die hun sporen verdienend hebben in deze vereniging werd besloten de werkzaamheden voor het organiseren van stoet, zittingen enz. over te laten aan de jongere leden. Deze uittreeders, allen oud-prinsen, groepeerden zich in een vriendenkring "De Prinsenraad" onder voorzitterschap van Gaston Croymans, die door de algemene vergadering de nieuwe titel Grootvorst werd toegekend. De Raad van Elf zal binnenkort een nieuwe voorzitter-vorst moeten kiezen.
- dat de M.V.V. Het Heilig Wammes ieder jaar haar seizoen begint met een H. Mis voor haar afgestorven leden, steeds de eerste zondag na de 11e november, in de kapel van Siemkensheuvel. Dit jaar wordt deze mis gecelebreerd in het Maaseiker dialect op 14 november om 9 u.
- dat door de nieuw-opgerichte vereniging M.A.L. (zie blz. 34) besloten werd het stadsbestuur voor te stellen de vogelvangst op het grondgebied van Maaseik te verbieden.

Sinds het verschijnen van ons laatste nummer werd E.H. Kapelaan Bergmans overgeplaatst naar St. Quintinus Hasselt. Wij wensen hem een verder vruchtbaar apostolaat. Tevens hartelijk welkom aan onze nieuwe kapelaan M. Housen

HH.HARLINDIS EN RELINDISFEESTEN 1972

Op 13 juli 1971 werd in een algemene vergadering, gehouden in de stedelijke bibliotheek, overgegaan tot de verkiezing van een bestuur voor de komende feesten.

Een dagelijks bestuur werd samengesteld en kende volgende leden:

Erevoorzitters : E. Dehaese, Arrondissementscommissaris

J. Gutschoven, Burgemeester

E.H. P. Olaerts, Deken.

Voorzitter : G. Daniëls, architect

Ondervoorzitter : E.H. W. Sangers, Kruisheer

Secretaris : R. Timmermans

Schatbewaarder : J. Houben, schepen der stad Maaseik en J. Raed-schelders, lid feestcomité Aldeneik.

Leden : H. Rubens, schepen; A. Wouters leraar; J. Martens lid feestcomité Aldeneik, T. Van Wijck, buurtwegcommissaris.

Naast het dagelijks bestuur werd een algemeen feestcomité samengesteld op de volgende wijze : het dagelijks bestuur, aangevuld met - de pastoors van iedere parochie

- twee personen van de raad der kerkfabrieken
- afgevaardigden door het bestuur aangesteld
- leden van verenigingen.

Het feestcomité zal echter uitgebreid worden met werkgroepen naargelang de noodzaak dit vereist; vb. werkgroep samenstelling stoet (reeds actief), werkgroep propaganda en reclame enz. enz. Een eerste werkgroep die tot stand kwam was de werkgroep "ontwerp en samenstelling stoet". J. Peeters werd opdracht gegeven om in samenwerking met deze werkgroep een ontwerp stoet uit te werken. Leden van deze groep zijn : J. Peeters; E.H. Sangers; E.H. Heere; M. Boonen; R. Strijckers; F. Slangen; R. Coolen, om enkele te noemen, en verder iedereen met originele ideeën. Het ontwerp vindt U in een ander artikel van dit nummer. Gedetailleerde uitleg van het projekt kan altijd bekomen worden bij J. Peeters die iedere dag zitting heeft van 2 tot 4 uur in een lokaal van de oude muziekschool, Grote Markt, waar eveneens nuttige suggesties in dank zullen aanvaard worden.

Naast het ontwerp van de stoet, waarvan wij zullen trachten een internationale gebeurtenis te maken, werd een onkostenraming gemaakt. De kosten zullen 2.000.000 fr. belopen. Deze kosten zul-

Zen wij moeten dekken door - rondhalingen in de wijken -subsidie van de gemeente - inkomgeld - en de bereidwilligheid van alle Maaseikenaren. Wat het eerste punt betreft zijn de verwachtingen nog niet ingelost geworden. De maand augustus leverde 62.130 fr. op. Wij moeten een hartelijk proficiat sturen naar sommige wijken die buiten verwachting veel geld bijeen haalden. Maar de toestand is zo dat wij, als de rondhalingen in het vervolg zo blijven doorgaan, nauwelijks de som van 1947 zullen bereiken. Zes wijken brachten hun geld nog niet binnen. Een kleine berekening gaf als resultaat dat er 35 fr. per huisgezin werd gegeven. De verwachtingen lagen hoger, doch we laten de moet niet zakken want we zijn er van overtuigd dat het zal beteren.

Wanneer zullen deze feesten nu plaats hebben ?

Na langdurig overleg en na alle voor- en nadelen tegen elkaar te hebben afgewogen is de datum van 17 tot 24 september algemeen aangenomen. De stoet zal dus zoals in 1947 tweemaal trekken, op 17 september naar Aldeneik en op 24 september van Aldeneik naar Maaseik. Gedurende die week zullen er verschillende activiteiten plaats vinden, waarvan een zeer zeker zal zijn, de "Dia's van Van Eyck" die zullen tentoon gesteld worden. Verder voorzien we de uitgave van een speciale postzegel, en de stappen die werden gedaan in die richting zijn zeer hoopgevend.

Wat verwachten we van de bevolking.

Eerst en vooral een totale inzet. Zonder een volledige samenwerking van alle Maaseikenaren zal het een fiasco worden. Voor de stoet zullen er 700 à 800 figuranten nodig zijn. Wij moeten die mensen in Maaseik zoeken, er zal geacteerd moeten worden, dansen moeten aangeleerd worden, wagens, grote en kleine, zullen gemaakt moeten worden. Gans de bevolking zal erbij betrokken worden. Verder stellen wij voor gedurende die week de huizen te bevlagen en met bloemen te versieren. De straten zullen verlicht worden. Maaseik moet die week een pracht zijn, wij zullen bewijzen, zelfs tot buiten onze grenzen dat wij een kunstcentrum zijn. Verder vragen wij U ook begrijpend te zijn tegenover de mensen die de weinig aangename taak op zich hebben genomen om maandelijks rond te gaan. Tot slot willen wij U vragen zoveel mogelijk naar de vergaderingen te komen. Even-

tuele suggesties of vragen, leg die voor aan de wijkafgevaardigden, zodoende kunnen zij deze voorstellen op de algemene vergaderingen. Tevens kunt U steeds terecht bij een van de leden van het feestcomité of op het secretariaat, stadhuis Maaseik. E.H. W. Sangers zal in de komende maand een predikatie houden over de historische achtergrond en de hedendaagse waarde van dit feest in alle kerken van Maaseik en parochies.

Namens het Feestcomité - De Secretaris,
R. Timmermans

- - - - -

RELINDIS- EN HARLINDISSTOET '72 - OPVATTING EN VERANTWOORDING

Een stoet laten uittrekken in deze tijd is het hoofd bieden aan:

- de door T.V. en andere mogelijkheden verzadigde en kritische kijker,
 - de concurrentie van toeristische en andere reclames, van grote sportmanifestaties enz...
- en dus een zware opgave.

Een H. Relindis- en Harlindisherdenkingsstoet in een tijd dat de processies, ja de heiligen zelf, haast hebben afgedaan is nog een zwaarder dobber.

Het enige tegengewicht is dat het een goede stoet is, dat het een gebeuren is waarvan men ver en lang zal spreken... en dit is voor een kleine gemeenschap als Maaseik een hele aanpak en eist dan ook de inzet van velen, zoniet allen.

Hoe ziet het feestcomité zo'n stoet die de oude processies van 25 en 50 jaar geleden moet oproepen en toch aantrekkelijk is voor de niet-processieachtige kijker van vandaag?

Het lijkt ons de verdienste van de werkgroep, en heel in 't bijzonder Dhr. J. Peeters, ergens die combinatie te hebben gevonden met show voor het grote publiek, stof voor de kritische kijker en een kans op bezinning voor elk mens.

Het thema: De boodschap van Relindis en Harlindis volgen tot nu.

De komst van R & H in onze gewesten is niet alleen van belang geweest voor Maaseik. Het is ook ergens voor heel België en de Nederlanden mee het vertrekpunt geweest van een nieuwe tijd:

de christelijke beschaving. (1)

In de herdenkingsstoet willen wij juist die algemene, niet eng-regionale betekenis benaderen en de invloed van die boodschap voor allen door trekken tot op vandaag. In 4 grote delen zal men pogen een beeld te geven van die beschavingsgeschiedenis, plaatjes kijken door de tijd en toch doen nadenken over:

- De tijd van R & H waar God in het centrum staat
- De evolutie naar een humanisme waar die God haast vergeten raakt
- De vraag of de moderne mens wel kan zonder God en of de boodschap van toen ook nu niet geldt.

I. De Boodschap van R & H

Zij betekent de verdwijning van het oude heidendom, een nieuwe of een eerste (?) beschaving met de opbloei van de landbouw, de scholen enz.

De arme staat in dienst van zijn Heer, de heer in dienst van de kerk, de kerk in dienst van God..

Een poging van barbaren (Noormannen) om deze leefwereld te niet te doen mislukt en de nieuwe tijd breekt definitief door. Een nieuwe stad ontstaat grootser, rijker maar met nog alle aandacht op wat R & H brachten en dat zo mooi gesynthetiseerd werd door een van zijn schilders in HET LAM GODS, een wereld rond Christus.

II. De Renaissance. Ontdekking van een nieuwe wereld en nieuwe waarden. Twijfel aan de traditie.

Stilaan zijn de steden opengebloeid. Ambachten, kooplui en gilden vierten triomfen. Hun leven is een Breughel-feest, waarbij de poorter geen aandacht meer geeft aan wat er elders omgaat:

- de armoe bij het kleine volk
- de ontdekking van een nieuwe wereld (Amerika...)
- de twijfel en discussie rond het geloof, door politici handig uitgebuit in godsdienstoorlogen.

De mystiek en het gelovig godsvertrouwen maken plaats voor menselijke tovenarij (alchemie) of het rotsvaste geloof aan

(1) vgl. De Maaseikenaar II,2, extra-editie.

het menselijk verstand (wetenschap).

In die feestroes van de burgers en de triomf der geleerden verdwijnt God naar de achtergrond en komt de mens naar voren, niet elke mens weliswaar: het is de tijd van de door geld, stand of geleerdheid BEVOORRECHTE MENS, ideaal van de Renaissance.

III. Industriële en sociale revoluties.

De groeiende wetenschap ontdekt nieuwe krachten en enorme wapens voor de mens, tot vloek of zegen? Ondanks een romantische hunkering naar de onbezoedelde natuur lopen de velden leeg of worden ze bezaaid met boortorens en rookspuwende pijpen. De pachter of keuterboer zoekt in de fabriek een nieuwe kans maar wordt er slaaf of afgedankt voor de machine. De strijd van de mens tegen zijn eigen vondst begint.

In die strijd om zijn bestaan en door het schril contrast tussen de mensen groeit traag een bewustzijn bij de kleine man, een besef van zijn waarde en zijn werk en dus een vraag naar recht, een eis die niet zal ophouden vooraleer de arbeider deelt heeft of de illusie heeft deel te hebben aan de bouw van weer een nieuwe, weer een betere wereld waar de arbeider zich ook "mens" voelt en ALLE MENSEN BROEDERS WORDEN...

IV. En nu?...

In heel die strijd en verwarring is het vroegere godsbeeld, de vroegere godsdienst nagenoeg gesneuveld. Die God is dood...
Leve de mens? Wie durft dit beamen?

Kijken we naar de realisaties van die huidige mens:

- die zijn eigen aarde onbewoonbaar maakt...
- die zittend in een comfortabele zetel zijn verre medemens ziet of zelfs helpt creperen...
- die het antwoord niet weet op oud worden, op pijn of eenzaamheid...

en die dus vlucht... naar de moderne afgodscultus van alcoholisme, drugs en valse profeten.

Groeit dan niet de twijfel aan de mens en keert hij wellicht terug naar die verblijdende boodschap, nu door de tijden uitgepuurd,

'n boodschap van een hogere dan menselijke orde, een boodschap die de menselijke waarde erkent en hem uitnodigt mee te werken aan die orde van hoop en geloof in meer dan mensenliefde.

" Ons Toponymisch Praatje "" DE DOOD EN DE PLAATSNAMEN "

Er zijn dingen, die al gebeuren ze dagelijks, toch een diepe indruk maken op de geest der mensen. Een van deze gebeurtenissen is ongetwijfeld de dood. Daarom is het ook niet te verwonderen dat het sterven en al wat er mee samenhangt zelfs in de toponymie van een gemeente zijn invloed heeft gehad.

Op de hoek van de Grote Kerkstraat en de Torenstraat ligt een café-restaurant dat naar zijn ligging in de schaduw van de kerk de naam draagt "Onder de Toren". Oude Maaseikenaars noemen deze woning echter nog steeds "Het Sterfhuis".

In het begin van deze eeuw bestond in Maaseik nog de gewoonte, de afgestorven parochianen van buiten de wallen op de morgen van de begrafenis naar dit huis te vervoeren, waar het lijk dan in de gang werd opgebaard. Op het vastgestelde uur werd het daar dan door de geestelijken afgehaald, om zijn laatste reis naar kerk en kerkhof aan te vangen. Het was ook in deze herberg dat de kennissen van de afgestorvene na de begrafenis, of zelfs reeds na de offergang, het dodenmaal gebruikten en hun droefenis om de vergankelijkheid van het bestaan trachten te vergeten. Werd er een inwoner van het Oud-Mannenhuys begraven dan werden hier de andere oudjes op de nodige jenever en tabak getrakteerd. Of de tocht van kerk naar kerkhof zulke zware inspanning vergde, durven we te betwijfelen, want zoals iedereen weet bevond zich tot het begin van deze eeuw het kerkhof naast de Grote Kerk.

Later toen er een nieuw werd aangelegd langs de Diestersteenweg en de afstand daardoor heel wat langer uitviel, gebeurde het al eens, dat sommige Maaseikenaars de terugtocht niet meer aanvatten zonder eerst milt en nieren van het stof gereinigd te hebben in een café bij het kerkhof gelegen. Heel toepasselijk werd dit huis, waar bij pot en pint een laatste afscheid werd genomen van de dode, "In het Vaarwel" genoemd. De herberg bestaat niet meer, maar de garage die later op dezelfde plaats werd gebouwd, draagt nog steeds dezelfde naam.

Voor de inwoners van Wurfeld en Ven betekende een begrafenis naar de kerk van Aldeneik een flinke tocht. De "Wurfelder Lijkweg" is jarenlang de officiële naam gebleven voor wat nu minder emotioneel Wurfelderweg, Verloren Kost en Meidoornweg genoemd wordt, terwijl de "Vennerlijkweg", die van Vennerhof naar de Venlose steenweg voerde omgedoopt is tot Vennerweg, al schijnen nog sommige ouders mensen te spreken van het "Lijkstraatje". Valledigheidshalve zouden nog de verschillende "Paardenkerkhoven" in Aldeneik, Heppeneert en het Egelsveld moeten vermeld worden; maar laat dit een onderwerp voor een volgende maal zijn.

M. BOOMEN.

(Vervolg van Blz. 46 " MAASEIKER KALENDER ")

DECEMBER 71.

ZATERDAG	11 DEC	Basket	BACMA - OVERPELT
ZATERDAG	18 DEC	Speelgroep Van Eyok	" Een appeltje voor de dorst."
		Volley	Standaard LIJK - MAVOC
			OVERPELT - COLLEGE MAASEIK
		Basket	BERINGEN BBC - BACMA
ZONDAG	19 DEC	M/SV - 2e Wintertocht?	10 Km (13 u) en 20 Km (12 u)

Deze kalender is zeer onvolledig. Verschillende verenigingen met een druk programma, zoals MAASEIK FC, WURFELD LAURENTIUS, KULTURELE KRING, stuurden ons onbegrijpelijkwijze geen gegevens binnen.

Wij verzoeken de verenigingen ons hun gegevens voor het eerste kwartaal 1972 in te sturen vóór 15 DECEMBER 71.

WIST GE

.. dat tijdens de augustusmaand onze Maaseiker Brandweer in het Duitse Isenbruch (voor die het niet weten... slechts 5 Km van onze grens!) de internationale wedstrijd won tussen de brandweerkorpsen van Tuddern (Dld), Born, Stevensweert, Echt (Ned) en Maaseik. Van harte proficiat!

Maaseiker PoëzieDE SPEELTUIN VAN DE MAAS

Met de dijk mee meanderen
 in de speeltuin van de maas
 waar de zon met wind flirt
 in ligstoelen van gras
 en het neusje van de zalm
 voorbijschiet
 op waaiers van water ;
 daarachter
 balletten op schuiftrombones
 met vakantie in de zeilen ;
 de hele plas
 proest het uit ;
 De vita-bene vol gezichten van muziek
 vlagt heupwiegend naar de oever
 waar vissen kwispelstaarten
 in gulzige handen.

Gregoriaans
 drijft de warmte
 naar het einde van de wereld.

Avonddronken
 ademen alle poriën
 o-zon

"DE PATJAPPERS"

Er zijn zeker vele Maaseikenaren geweest, die niet wisten over wie of wat het ging, toen bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen regelmatig sprake was over "De Patjappers". Wij hebben dan ook graag dit artikelletje geschreven, toen de redactie van "De Maaseikenaar" daarom vroeg.

De Maaseiker minivoetbalclub kan de verdienste opeisen de promotor geweest te zijn van zaalvoetbal in Limburg. Niet alleen was zij de tweede ploeg in Limburg, maar 't is hoofdzakelijk aan haar te danken dat "voetbal" toegelaten werd in de sporthallen.

Toen we in december 1968 een oproep deden tot de veteranen-voetballers uit het omliggende "om op een efficiënte manier hun buikje tegen te gaan", kwamen er zich zoveel liefhebbers aanmelden, dat wij ergens de indruk kregen aan 'n grote behoefte te voldoen (enfin ge begrijpt wel). Dit is inmiddels bewezen door het feit dat er dit jaar niet minder dan zesentwintig ploegen in competitie zullen uitkomen, ondanks het grote tekort aan geschikte sportzalen. De Patjappers zelf zullen met één ploeg in 1e provinciale afdeling starten, en met twee ploegen in 2e provinciale, m.a.w. zullen iedere week een dertigtal mensen AKTIEF sport kunnen beoefenen. En dit facet mag gerust even belicht, omdat het ons enige doel geweest is. Weliswaar hebben ook wij ons aan de evolutie aangepast en zullen we trachten de Maaseiker kleuren hoog te houden, maar wij stellen de ouderen toch in de gelegenheid te blijven spelen (onze C-ploeg).

Onze allereerste wedstrijd destijds had plaats in Zolder, waar we met 21-3 werden ingeblikt. De volgende match hadden we twee oud-spelers uit Eredivisie opgesteld, en werd het 26-0. Kortom, we hadden er nog geen kaas van gelust. Toch waren we vast besloten verder te gaan en we hielden dan ook onze stichtingsvergadering. Op 'n half uur tijd waren we over alles akkoord. Alleen moest er nog een naam gekozen worden, en dat heeft tot half twee 's nachts geduurd. Na verscheidene voorstellen als M.V. Maaseik, Blijf Jong Maaseik, Panneshotters en zo meer, viel er plots het woord "Patjapper". Eigenlijk wist niemand waar dat woord vandaan kwam of wat het juist betekende, maar we namen aan dat het 'n oud soort Maaseiker Bargoens was, zoiets in de aard van zonneklopper, en het klonk toch zo goed! Enfin, we werden toen offi-

cieel de club "De Patjappers". Met de hand op het hart kan ik verzekeren dat we eerst vele maanden later ontdekt hebben dat 'n patjapper eigenlijk een liederlijke kerel is, ten minste volgens de woordenboeken.

Na veel moeite kon er dat jaar nog met een Limburgse competitie gestart worden, met liefst... acht ploegen. Maaseik A eindigde derde, Maaseik B zevende. Niet om over naar huis te schrijven dus. Toch zouden de Patjappers nog voor sensatie zorgen in dat seizoen 1969-70. Ploeg B gelukte er namelijk in de finale van de Beker van Limburg te bereiken, waar de grootmeesters van Maasmechelen alle moeite hadden om met 7-6 te winnen. Hierdoor was de deelname verzekerd aan de Beker van België, waar we in strijd kwamen met West-Vlaamse en Antwerpse ploegen, die sinds een tiental jaren volledige competities kenden.

Onvergetelijke matches waren dat, onze 4-5 zege in Brugge en onze 12-10 overwinning in Maasmechelen tegen de Antwerpse kampioen, met allemaal oud-spelers van Beerschot en Antwerp. Als wij toen tot in de halve finales geraakt zijn (en dus bij de beste vier ploegen van België behoorden) was dat te wijten aan onze kameraadschap en geestdrift.

Over het seizoen 1970-1971 wil ik graag zwijgen, want er waren te veel inwendige moeilijkheden.

Dit seizoen kondigt zich echter weer zeer goed aan. Misschien zal ploeg A het moeilijk krijgen in 1e provinciale, maar daarentegen staat dat ploeg B zeker de beste spelers groepeert en zonder ongelukken de kop zal spelen in 2e provinciale.

Begin september begonnen de wedstrijden voor de Beker van Limburg, die ons hopelijk weer in de Beker van België zullen brengen. In de 1/16 finale verloor ploeg A met zware 1-8 cijfers, maar zorgde B voor de verrassing door het jonge en gevreesde Jefa Heusden met 7-1 te kloppen. Ook de C-ploeg verbaasde iedereen door in Bree met 2-6 te gaan winnen.

In de 1/8 finale versloeg B dan Rekem met 16-0 maar ook de oudjes overtroffen zich nog eens door Dilsen met 8-0 te verslaan.

In de 1/4 finale klopte Maaseik B met 7-0 Maasmechelen B. Onze C-ploeg verloor na dapper verweer met 6-9 van de jonge ploeg uit Lanklaar. Zodoende is Maaseik als club flink op weg haar plaatsje in de Beker van België te veroveren.

Het spel zelf kan ik hier onmogelijk uitleggen. Alleen kan ik U zeggen dat het veel sneller en technisch moeilijker is dan het gewone voetbal. Een groot voordeel is echter dat er voortdurend kan vervangen worden, wat oudere spelers toelaat af en toe eens op adem te komen. Wie ons echter graag eens zou bezig zien, kan steeds terecht in Neeroeteren, waar wij onze thuiswedstrijden zullen spelen op vrijdagavond.

Tot slot een woordje over onze onkosten. De aansluiting van de spelers kost ons 5.000,-Fr, de huur van de sporthal en de bijdrage voor de scheidsrechterskosten nog eens 15.000,-Fr. Samen dus 20.000,-Fr. Om dit probleem op te lossen betalen al onze spelende leden een lidgeld van 300,-Fr en nog eens 20,-Fr per wedstrijd. Zoals in de goede en oude tijd dus! Wij zijn dan ook erg dankbaar jegens het gemeentebestuur en vooral O.V.M., die ons flink gesteund hebben, zodat wij hopen de eindjes aan elkaar te kunnen knopen.

Ook de Patjappers hopen dat tegen september 1972 ook Maaseik zijn sporthal zal hebben.

PIET VAN VENCKENRAY

WIST GE..

dat het levensgrote beeld van St. Norbertus in de St. Pieter te Rome door een Maaseikenaar besteld is, door Paulus Meyers, een zoon van Jacob Meyers en Anne Marie van der Maesen, te Maaseik op 5 november 1695 gedoopt?

Hij trad in de Orde der Norbertijnen van de abdij te Tongerlo en kreeg daar de kloosternaam Nikolaas. Hij werd naar Rome gestuurd om de zaken van de Orde bij de Heilige Stoel te behartigen. Als procurator van alle Norbertijner abdijen gaf hij op 29 januari 1764 aan de beeldhouwer Bacci opdracht een beeld van St. Norbertus te houwten. In juni 1767 werd het in de St. Pieter geplaatst. In 1775 liet Nikolaas Meyers een gravure van dit beeld uitvoeren. Waarschijnlijk was zijn in 1690 geboren broer Laurent in 1718 pastoor van Wijshagen.

L. HEERE

MAASEIKER HONDERDJARIGE

We kregen volgend bidprentje in handen van een man die heenging naar "een plaets nog schooner dan Maeseijck":

Ter gedachtenis van onzen honderdjarigen

ANTOON KESGENS

geboren te Maeseijck, den 30 December 1759

en overleden aldaer, den 4 April 1859

De dood komt eind'lijk dan, mij dagen voor den troon,
 Waer ik bekomen zal mijn straf en mijnen loon.
 Kom binnen, lieve Dood, kom binnen, zij gezeten,
 Ik was al van gedacht dat gij mij zoudt vergeten.
 Wat nieuws in 't knooken land? - "Dit is uw laetste uer!
 Geen spotternij! Volg mij!" - Maer vriend wat kijkt gij zuer?
 En is dat alles nu, wat gij mij komt vertellen?
 Wél aen! niets meer dan dat, ik zal U vergezellen,
 Maek zôo geen wreed gezigt! is dat een kompliment!...
 Ik heb al veel gezien, maer zulk een trotschen vent,
 Heb ik nog nooit ontmoet!... Het zijn bij d'honderd jaren
 Dat God mij hier op d'aerd gezond heeft willen sparen,
 En mij nooit heeft gekwelt met rampen of verdriet:
 Ik werkte voor mijn brood en rijkdom ken ik niet.
 Gij dood! moet gij voor 't laetst, U zôo dan komen wreken!
 En laten mij geen tijd van 't pijpken aan te steken!..
 Wel maek U maer vooruit! En zeg dat ik haest kom
 Een jongen snaek als ik, is vroeg en laet welkom.
 De drommel haelt het spel! Dat geeft dan 't eeuwig leven!
 Ja, ja, ik ben reeds weg en in de lucht aen 't zweven.
 Nu reis ik naer een plaets nog schooner dan Maeseijck
 "Antoon! wat zal het zijn?" Och! 't is het Hemelrijk!..
 Ik heb van jongs af aen daer al van hooren spreken
 En op verscheiden aerd daer over hooren preken;
 Er wordt al veel verteld.. Men hoort de menschen aen..
 Maer..'t innerlijk geloof is daer niet mee voldaan;
 Vertrouw U maer op God en laet een ieder praten,
 Op dezen goeden Vriend, zal ik mij toch verlaten;
 Wat Hij ons heeft bereid, daer weet ja niemand van?
 Bewonder dus alleen de GROOTHEID van dien MAN!

J.R. STREIGNART

STEDELIJKE MUZIEKSCHOOL

De inschrijvingen aan de Stedelijke Muziekschool kennen een overweldigend succes. In het totaal werden er meer dan 100 geboekt. De inschrijvingen werden definitief gesloten op 31 september. Het probleem is nu niet meer leerlingen aanwerven, maar wel een degelijke leiding geven, én gediplomeerde leraars vinden... Ondertussen staat de Bestuurscommissie in voor de dagelijkse leiding.

Het onverwacht succes van deze flinke start vindt zijn oorzaak in de degelijke steun van Burgemeester en Schepenen en de ganso gemeenteraad. Doch hoofdzakelijk is dit resultaat te danken aan de anbaatzuchtige toewijding van elk lid van de bestuurscommissie. Reeds vanaf 15 augustus hebben zij de volledige inschrijving van de leerlingen op zich genomen. Dank zij een goed gevoerde publiciteitsactie door middel van affichen en folders deed het succes niet lang op zich wachten.

De voorlopige uurrooster ziet er als volgt uit :

Maandag :	cursus houtinstrumenten	Dhr. Huygen
	cursus koperinstrumenten	Dhr. Swijzen
	cursus zang	Juffr. S. Thevissen
Dinsdag :	cursus notenleer	Dhr. Reynders
	cursus klavier	Dhr. Deckers
Woensdag:	cursus dictie	Mevr. Rutten
	cursus koperinstrumenten	Dhr. Swijzen
Donderdag:	cursus notenleer	Dhr. Reynders
	cursus viool	Dhr. Vanlingen
Vrijdag :	cursus notenleer	Dhr. Reynders
	cursus dictie	Mevr. Rutten
Zaterdag :	cursus notenleer	Dhr. Reynders
	cursus zang	Juffr. S. Thevissen
Zondag :	cursus klassieke gitaar	Dhr. Voets

Bij voldoende belangstelling wordt er ook een cursus notenleer voor volwassenen ingericht.

Namens de Bestuurscommissie,
Rik Daniels

JUMELAGE DER GEMEENTEN ECHT, MAASEIK EN WEGBERG

Op 23 september 1971 nam de gemeenteraad eenparig een besluit tot toetreding van de stad Maaseik tot een jumelage met de Nederlandse gemeente ECHT en de Duitse gemeente WEGBERG. Dit besluit vloeide voort uit reeds eerder gevoerde besprekingen te Echt, te Wegberg en te Maaseik zelf, waaraan telkens werd deelgenomen door een aantal overheids- personen en afgevaardigden van de culturele raden.

Het doel van deze jumelage of verbroedering is niet het organiseren van grote en dure feesten of het plannen van dingen die later moeilijk of niet te realiseren blijken. Het is echter een vriendschappelijke samenwerking tussen de bestuurders en bevolking van de drie gemeenten, en vooral op het niveau van het verenigings- en gemeenschapsleven, dus in verenigingen, organisaties en clubs. De ganse bevolking wordt derhalve bij de jumelage betrokken, vooral zij die werkzaam zijn in de organisaties op gebied van de muziek, de sport, de cultuur, enz.

Op 16 oktober a.s. zal in Echt een bijeenkomst plaatsvinden waarop de voltallige gemeenteraden van de drie gemeenten zullen bijeenkomen om met elkaar nader kennis te maken en de laatste voorbereidselen te treffen voor de officiële stichting der jumelage, welke zal geschieden te Wegberg op 13 november a.s. Deze plechtigheid zal opgeluisterd worden door verschillende verenigingen uit de drie gemeenten (muziek, zang, dans). Het Maaseiker A Capellakoor zal er optreden.

Met de medewerking van de Culturele raden der betrokken gemeenten zullen later verschillende activiteiten op touw gezet worden, beurtelings in ieder der gemeenten. Er zal op die manier een uitwisseling tot stand komen tussen alle inwoners. Suggesties en voorstellen in verband met deze activiteiten worden in dank aanvaard.

H. BLEENDERS

FAMILIEWAFENS BEX

(vervolg Jg. II, nr. 3, p. 26 en vgl.)

Op de middenpagina staan zes wapens afgebeeld van de familie Bex. De nummers 1, 2, 3 en 5 ontleenden we aan het werk van F. Gools en P. Potargent : Graf en Gedenkschriften uit de Provincie Limburg, deel 2, 1967. Schrijvers ontleenden deze wapens aan het handschrift : "Inscriptions funéraires du Limbourg", dat eigendom is van Graaf Th. de Limbourg Stirum te Huldenberg. Dit handschrift is een 18de eeuwse samenstelling door Baron van Herckenrode.

1. Gedeeld, in 1 een krulkrans, in 2 drie waterplantbladeren (2-1) als helmtteken een zeemeermin met spiegel en kam.

onderschrift : THIJS BECX IN SIJNDER
TEIJDT BORGH DER STADT
MASEIJCK A° 1558

(afbeelding blz. 184)

2. Gedeeld in drieën; in 1 een krulkrans, in 2 drie waterplantbladeren, in 3 drie vogels (2-1).
Helmtteken als onder 1.

onderschrift : BECX 1606

(afbeelding blz. 177)

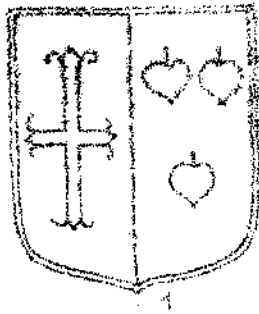
3. Gedeeld; in 1 gevierendeeld; 1-4 gedwarsbakt van 10 fasen, 2-3 drie eikels (2-1); en in 2 een achtkoppig slangenkruis.

onderschrift : 1621

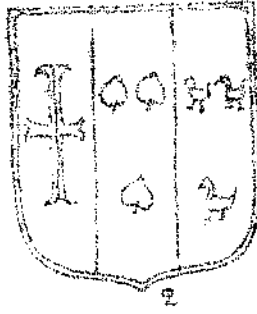
(afbeelding blz. 177)

4. Gedeeld; in 1 een kruis en twee in het midden van het kruis elkaar rakende afgewende wassenaars (?) (welke familie voerde dit wapen ?) en in 2 een achtkoppig slangenkruis beladen met een hartschild waarin drie waterplantbladeren.

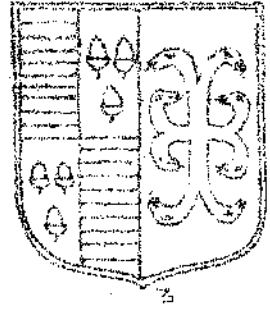
(vervolg blz. 26)

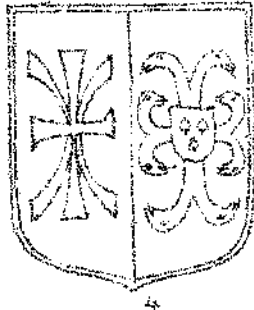
1

2

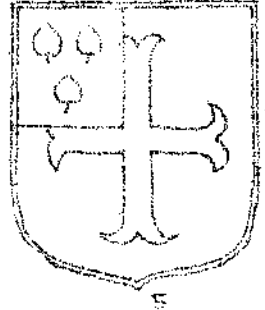

3

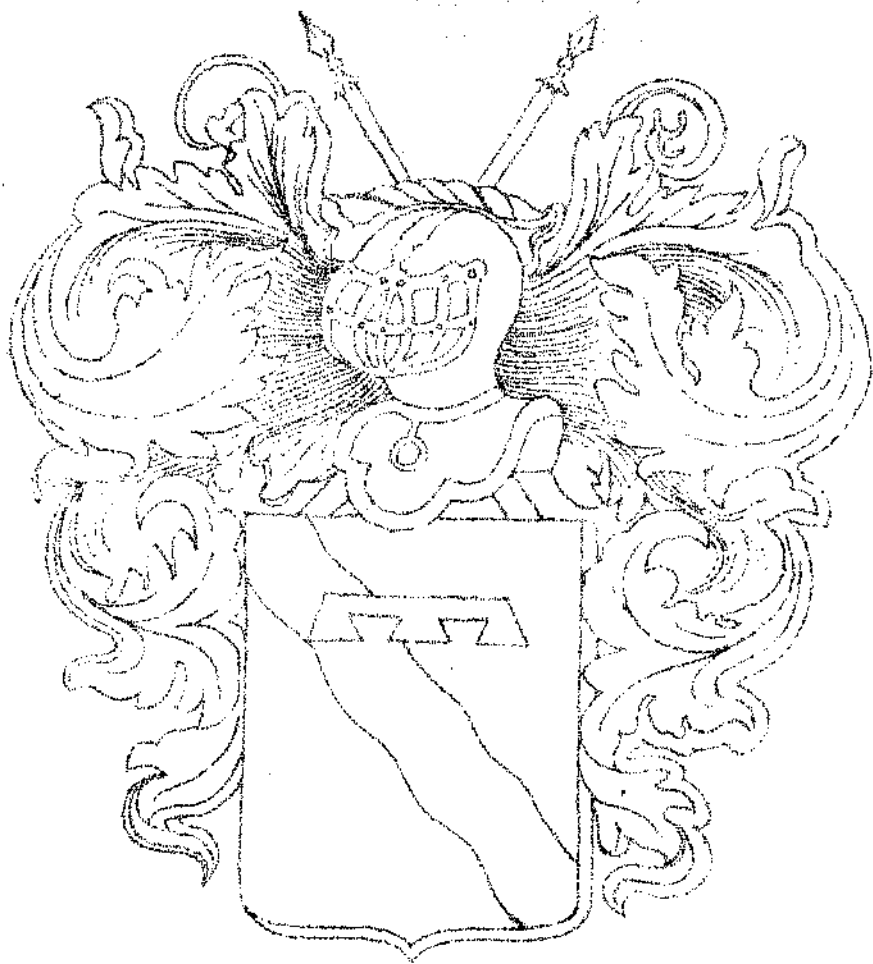
4

FAMILIE-WAPENS
BEX.

5

MILBURN & CO.

Dit ~~wapen staat in~~ het plafond van de grote kamer op de benedenverdieping van het "Stenen Huis" op de Bosstraat (bewoond door Dr. T. Vanderzijl).

5. Een krukkruis; links een vrijkwartier waarin drie waterplantbladeren (2-1).

onderschrift : HEER PIETER VAN WINTHUIJSE *

* HEER PIETER BEX

(afbeelding blz. 180)

6. Aan het boek "Limburgse wapens" door J.M. van de Venne, Maastricht, 1925, ontleenden we dit wapen, dat er als volgt beschreven wordt :

BECKX (BEX) Katholiek, - Tegelen enz.

Wapen : In goud een achtkoppig rood slangenkruis, beladen met een zilveren hartschildje, waarin drie groene hulstbladeren, de stelen omlaag. Dekkleden : goud en rood.

Helmteken : een rode slangenkop met hals, een groen hulstblad in den bek houdend.

(afbeelding blz. 109)

We zien dat door een verkeerde interpretatie de oorspronkelijke waterplantbladeren hier hulstbladeren zijn geworden.

Wie bezorgt ons de schakel tussen de Bex'en van Maaseik en de Bex'en van Tegelen ?

In volgend nummer nog meer bijzonderheden over de wapens Bex.

o
o

Op de middenpagina staat ook het wapen van de Waalse familie (de) Magnée, waarvan zich omstreeks het midden van de 18de eeuw een tak te Maaseik vestigde.

Beschrijving van het wapen en enkele bijzonderheden over de familie zullen in het volgend nummer verschijnen.

DE LAATSTE "MAITRES DES POSTES" VAN MAASEYCK EN DE RAMP VAN 1880

Vorige eeuw had Maaseik en omliggende veel last van overstromingen. De Maas, in zijn oorsprong een bergstroom, heeft tussen Lanaken en Kessenich een verval van circa 41 à 47 cm en dat verandert haar in de winter in een woeste, kolkende stroom, indrukwekkend en gevaarlijk bij grote regen- of sneeuwval. Rond Kerstmis 1880, brak ten gevolge van de hevige regen de maasdijk door te Heppeneert. Het water stormde langs de Panneschop, het station, de Bosmolen, Achter-Olmen en zette de weiden en velden blank. Maaseik omringd door vier wallen was afgesloten van de buitenwereld als een eilandje.

Hoe de stoomtrein HASSELT-MAASEIK (aangelegd in 1874) aankwam is nog steeds een raadsel. De reizigers van deze trein zaten nu wel in het station, maar alhoewel de wegen iets hoger lagen dan de velden en weiden, waren deze toch ook overstroomd.

Zo kreeg de Heer Magniet "Maitre des Postes" bericht dat Henri Rademakers die voor apotheker studeerde te Leuven, was aangekomen, maar niet wist hoe thuis te geraken. De Heer Magniet voor dan met een boot naar het station om deze jongeman af te halen.

De terugweg ging over weiden bij de bosmolen, waarin vele hoge bomen stonden. In de takken van een van deze bomen is de boot vast gevaren. Beide mannen deden al wat zij vermochten om de boot los te werken. Ze trokken en duwden, zodat door het geweld de boot omkantelde en de twee mannen in het water verdwenen. Onmiddellijke opzoekingen bleven zonder resultaat. Tot laat in de nacht werd gedreht en op de wal werden stromijten in brand gestoken die de omgeving verlichten en de opzoekingen lieten doorgaan. Want al was de Heer Magniet rond 20 uur gevonden, de jonge Rademakers vond men slechts rond 2 uur in de nacht.

De doodsangifte werd gedaan door de Heer Henri Schoolmeesters, Burgemeester van Maaseik. Voor de Heer Magniet getuigden Henri Vanderdonck, secretaris, 57 jaar en Arnold Vanderdonck, brouwer, 37 jaar, beiden waren neef van de overledene.

Voor Henri Rademakers getuigden Pierre Vanwyck, 40 jaar, neef van de overledene en Adam Van Venckenray, apotheker, die beweerde de overledene goed gekend te hebben. Beide drenkelingen kregen een plechtige uitvaart.

Gans Maaseik was getroffen door de ramp. De stad had niet alleen twee van haar notabelen verloren, maar ook de laatste "Maître des Postes". De jonge Rademakers was de zoon van de alom geliefde apotheker Rademakers. Deze woonde op de Markt (waar nu P. Gerards woont). Later werd deze apotheek overgenomen door apotheker Evers, vader van wijlen Fernand Evers. Deze verhuisde de apotheek naar het hoekhuis waar dokter Jos Hendrix heeft gewoond. Er bestaan nog oude zichtkaarten van deze apotheek met apotheker Evers in de deur.

"Maître des Postes" Magniet woonde in het grote herenhuis in de Grote Kerkstraat, waar hij later het hotel "De Globe" uitbaatte. Hij leefde, zoals men zei, op grote voet. Hij was rijk, bezat paarden en koetsen en stond in voor het vervoer van reizigers en poststukken naar Maastricht, Luik, Weert, Roermond, Susteren, enz.

Hij was het die op zijn eigen paard naast de koets van Leopold I reed toen deze in 1864 het witmarmeren standbeeld van de Gebroeders Van Eyck kwam inhuldigen.

Magniet was een graag geziene figuur van wie nu nog volgende belevenis wordt verteld : In het huis Bosstraat 6, thans bewoond door Emiel Fabry, was vroeger café. Dit café werd uitgebraat door Ija Van Venckenray en vóór deze door Trinette Claessens. Vóór deze genoemden woonden er de gezusters Severijns en het was in die periode dat deze belevenis zich afspeelde. Het café, het meest aristocratische van de stad, verkocht naast champagne en andere wijnen uitsluitend Engelse en Duitse bieren. Tegenover de juffrouwen Severijns woonde de heer Jacquot, ook "Jack" genoemd, die aldaar een druk geklandeerde winkel in ijzerwaren uitbaatte (thans huis Jean Raëdschelders).

Op een middag komt de heer Magniet de zaak binnenwandelen en zegt "Jack joeng, ik moet een tinnen pispot hebben !". Jack toont zijn waar en er wordt een exemplaar goedgekeurd en gekocht. Het ding werd natuurlijk netjes ingepakt : ziet ge al de notabele "Maître des Postes" met een pispot over de straat lopen ?

Jack niet weinig nieuwsgierig volgt de Heer Magniet van achter het venster en ziet hem recht over, in het café van de gezusters Severyns binnen stappen. Jack krabt zijn haar en hoofdschuddend vraagt hij zich af wat voor de duivel een magistraat met een pispot gaat doen bij twee ongehuwde zusters. Binnen vraagt de Heer Magniet aan een van de dames, het ding deugdelijk op te poetsen en te vullen met champagne.

Onze gegoede burgers, want er was volk in de zaak, hadden wel iets in de gaten, maar wisten toch niet precies uit welke hoek wind waaide. Als een trofee werd de nieuwe champagnepot binnen gebracht en de klanten werden uitgedaagd van het heerlijke vocht te proeven. De verdachte vorm van de pot met bruisende inhoud weerhield zelfs de dapperste. Zo diende de Heer Magniet het voorbeeld te geven, waarna de pot ettelijke keren werd bijgevuld. "Voilà beste lieden" zei de Heer Magniet "nu kunt ge aan uw kleinkinderen vertellen champagne gedronken te hebben uit een pispot". Zo was hij, die Heer Magniet.

Hij had drie kinderen. Zijn zoon Dulys was gehuwd met de dochter van Majoor Lisolle, en woonden in het tegenwoordige café Lindenhof van Marcel Smits. De twee dochters bleven ongehuwd en baatten de Delhaise "De Leeuw" uit, die later door juffr. Neske Leenders, en vervolgens door Jean Goyens werd overgenomen, tegenwoordig is er het kapperssalon "Roger". Na de ongelukkige dood van de Heer Magniet geraakte de familie op de helling. Zoon Dulys, kandidaat notaris is zeer jong aan een ziekte overleden. Zijn weduwe heeft toen haar vader, Majoor Lisolle, bij zich genomen. Na zijn dood is de weduwe Magniet-Lisolle met haar twee dochters gaan wonen in de achterbouw van het Hotel Van Eyck. Later is zij naar Brussel getrokken terwijl de twee dochters verder werden opgevoed bij de zusters Ursulinen. Nog later zijn zij dan ook, samen met hun twee tantes uit de Delhaize naar Brussel vertrokken. Men beweert dat de laatste overlevende van de gezusters Magniet-Lisolle enkele bezittingen van hun grootvader "Maitre des Postes" nalieten aan de stad Maaseik. (olieverfschilderij + documenten). Boze tongen beweren dat gezien de erfenislasten, de stad Maaseik geen interesse heeft voor dit nakomelingsschap.

Met de dood van de Heer Magniet werden de "Malposten" afgeschaft,

behalve deze naar Susteren, die stond rond 1900 nog in de schuur tegenover het hotel "Het Lemke" in het Lemkesstraatje; en er leven nog verschillende personen die met deze Malpost naar Susteren gingen, vanwaar ze verder de trein konden nemen.

Van de plaats van de ramp bestaat er een zichtkaart (eigendom van Mevrouw de Fraipont) met als onderschrift: "Plaats van de ramp in 1880".

De grafkelder van de familie Magniet bevindt zich nog altijd op het kerkhof.

J. Aendekerk

VERVOLG KALENDER THEATER & MUZIEK

Do. 9 dec.	Heerlen	: L.S.O. Populair Concert
Wo. 15	- HEERLEN	: Cabaret Lurelei. "Moeder, er komt een bevolkingsexplosie..."
Do. 16	- HEERLEN
SITTARD	: "Het Nationale Ballet"
: Toneelgroep Theater
Vr. 17	- HEERLEN
MAASTRICHT	: L.S.O.
: Cabaret Lurelei. "Moeder, er komt een bevolkingsexplosie..."
Za. 18	- MAASEIK	: Speelgroep Van Eyck. "Een appeltje voor de dorst".
Di. 21	- HEERLEN	: "The secretary bird". (Hartenvrouw) - Komedie van William Douglas Home.

T. VAN WIJCK

LEGENDE VAN DE KAARTRIDDER

De legende van de Kaartridder van Heppeneert blijkt haar ontstaan te vinden in het zoeken naar een verklaring voor de arduinen grafsteen die in de buitenmuur (epistelkant) van de kerk te Heppeneert is ingemetseld. Op deze vreemde steen kan men 2 wapenschilden onderscheiden: het ene voert een kruis van vijf ruiten en het andere draagt drie harten of pompbladeren.

Volgens deskundigen in de heraldiek, behoorden deze wapens toe aan een zekere familie "Nulus de Heppenarde", of nog (en dit is waarschijnlijker) aan de familie Van der Capellen, die van de 14e eeuw af de hoeve Kapelhof bezat onder Elen, waar vroeger trouwens het beeld van O.L.Vr. van Rust vereerd werd.

De zonderlinge steen zonder enig opschrift heeft klaarblijkelijk de verbeelding van de middeleeuwers sterk aangesproken; men zei dat daaronder een ridder begraven lag die op Borchhof aan de Zanderbeek gewoond had. Het tot puin vervallen kasteel, de harten- en ruitenfiguren uit het gelaakte kaartspel en de naam Geertenbrug riepen misschien herinneringen wakker aan een gelijkaardig verhaal, ook gebaseerd op een afbeelding, uit Nijvel. Met zekerheid kunnen wij echter zeggen hoe het verhaal 3 eeuwen geleden verteld werd, dank zij de abt van de St. Gertrudisabdij te Leuven, Jozef Geldolph van Rijckel. Kruisheer Jan Halback (aangeduid pastoor te Heppeneert van 1618 tot 1634) schreef de bestaande versie van de kaartridderlegende in een brief naar voornoemde ~~abt~~, die een "Vita" (1) van de H. Gertrudis samenstelde.

De redding van een zondaar die zijn ziel (in ruil voor wereldlijke goederen) aan de duivel verkocht had, door Maria of een heilige, is een veelverspreid en geliefkoosd thema: denken wij maar aan de Theophilus-legende, de Sint-Geertenminne, het Faustmotief en "Mariëken van Nieumeghen". Het naast elkaar voortleven van verschillende versies wijst erop dat een oorspronkelijke Marialegende evolueerde tot heiligenlegende, dat oude heidense elementen verchristelijkt erin opgenomen werden, samen met andere sagenmotieven om tenslotte meer sage (2) dan legende (3) te worden.

Van de schriftelijk opgetekende versies willen wij er hier enkele vermelden.

1. Dr. J. Gessler verhaalt in zijn studie van 1925 over een ridder die zijn ziel verkocht aan de duivel en die gered werd door Sint Gertrudis.

2. Het legendespel in 1929 geschreven door 2 beroemde en verdienstelijke Maaseikenaren nl.: E.H.Fr. Beelen en Joz. Hendrix, heeft door zijn populariteit overduidelijk zijn stempel gedrukt op de hedendaagse Maaseiker versies en heeft voorzeker bijgedragen tot de verspreiding en de vernieuwing van het verhaal.

De kaartridder wordt in dit sfeervolle legendespel (geregisseerd door Adv. M. Croonenberghs) ridder Riddart, graaf van Borkhoff; hij heeft een dochter Reinhilde en een kaartvriend Reinald. Deze laatste raadt hem in het eerste bedrijf aan zijn ziel te verkopen aan de duivel om zich "eervol" uit zijn dringende geldnood (wegens een proces) te redden. Het duivelscontract wordt dan "eigenbloedig" getekend in de herberg van de godvrezende en Sint-Gertrudisvererende waard Albach (bewuste zinspeling op Halbach).

Het tweede bedrijf speelt in de kaartzaal van slot Borkhoff: de ridder is nog meer verslaafd aan het kaartspel, toch brandt hij nog iedere avond een kaars voor de H. Gertrudis. Deze avond heeft hij een reusachtig feest ingericht, want de legendarische 7 jaren vol geldelijke overvloed en wereldlijke genoegens zijn voorbij en de duivel wacht op de afrekening. De boze en sluwe Reinald poogt in het derde bedrijf nogmaals tevergeefs de vrome Reinhilde voor zich te winnen; in zijn woede verklapt hij haar het geheim van het bloedverdrag. Op de duivelsbrug - nu nog Duivelsbrugje of St. Gertrudisbrugje geheten - slaat kaartridder Riddart het voorstel van de duivel af en hij wordt op wonderlijke wijze gered door St. Gertrudis, wier verschijning op 't paard de duivel dermate afschrikt dat hij in zwaveldamp en vuur hellenwaarts holt.

3. De Stokkense dichter Arnold Sauwen publiceerde in 1929 een ballade over de Kaartridder, waarbij hij - in tegenstelling met het vorige werk - het geheel in sagesfeer houdt.

4. Een laatste bewerking van het Kaartridderverhaal is een roman van de hand van Gerard Walschap.

Voor verdere informatie verwijzen wij graag naar het lijvige werk van Jos Venken, die ongeveer alle gegevens over deze legende gecompileerd heeft.

Bibliografie

1. F. Beelen en J. Hendrix: "De Kaartridder van Heppeneert". Legendespel in drie bedrijven. Maaseik, 1929
2. Beschrijving van den vervaarlijken en vijandelijken Inval der Pruisische soldaten in volle vredenstijd binnen de stad Maeseijck in het jaar 1740. Maeseijck, 1841
3. J. Coenen: "Het kasteel van de kaartridder van Heppeneert". Het oude land van Loon III (1948) 145-152
4. G. Daniels: "Grafsteen van de Kaartridder te Heppeneert" Oud Maaseik. Maaseik, 1940
5. C.G.N. De Voocys: "Middel nederlandse Legenden en Exempelen". Bijdrage tot de kennis van de prozaliteratuur en het volksgeloof der middeleeuwen. 's Gravenhage, 1926, 2
6. H.J. Geerkens: "De legende van de kaartridder van Heppeneert" De Enquête voor de Volkskunde - Atlas. Overdruk uit jaarboek VIII (1957) 3 - 6
7. J. Gessler: "La légende du chevalier voué au démon et sauvé par Sainte Gertrude". Le Folklore Brabançon IV (1925) 221-301
8. P. Kemp: "Limburgs Sagenboek". Maastricht, 1925
9. J.W. Lenaerts: "Sinte Gertrudis". 't Daghet in den Oosten XXVI (1910)
10. K.C. Peeters: "Eigen Aard" Antwerpen, 1963, 3
11. K.C. Peeters: "Volkskundige Aantekeningen". Antwerpen, 1962
12. O. Robijns: "De Ridder van Heppeneert". Limburg IX (1928) 138-140
13. O. Robijns: "De Kaartridder" Limburg XIII (1932) 192-194.
14. W. Sangers: "Onze Lieve Vrouw van Rust". Maaseik, 1947

- 34.
15. A. Sauwen : " De Zingende Krekel ". Antwerpen, 1929
 16. M. Segers : " De Kaartridder van Heppeneert ". Averbode, 1933.
 17. J.K.W. Sinninghe : " Limburgs Sagenboek ". Zutphen 1938.
 18. D. Truyen : " Sagen uit Noord-Limburg " Licentiaatsverhandeling, Leuven, 1946.
 19. R. Van Thoor : " Maaseik in de folklore ". De Toerist XXXVI (1957) Nr 4.
 20. J. Venken : " Sagenonderzoek in tien gemeenten uit de Maasvallei ". Licentiaatsverhandeling, Leuven, 1968.
 21. G. Walschap : " De Kaartridder " . Hasselt, 1966
 22. H. Welters : " Limburgsche Legenden, Sagen, Sprookjes en Volksverhalen ". Venloo, I , 1875 ; II , 1877.
 23. J.W. Wolf : " Niederländische Sagen ". Leipzig, 1843
-

- (1) = heiligenleven.
- (2) van "saga" = wat gezegd, wat verteld wordt; gewoonlijk verhalen gegroeid rond een historische kern, maar door overlevering met verbeeldingselementen aangevuld : stof is gewoonlijk "werelds" oftewel "heidens" cfr. duivelssagen e. d.
- (3) van "legenda" = wat moet gelezen worden; duidt op heiligenlevens of fragmenten ervan die op de feestdagen werden gelezen tot stichting van de gelovigen, die hierin een aansporing moesten vinden om de christelijke levensbeoefening na te volgen.

Marietje Broens.

NIEUWE VERENIGING M.A.L.

Op 8 Oktober werd te Maaseik een nieuwe vereniging over het doopvont gehouden, nl. : " DE MAASEIKER ADVIESRAAD LEEFMILIEU " .

Verder nieuws over doel van deze vereniging in ons volgens nummer. De Culturele Raad heet het nieuw lid van harte welkom.

T. VAN WIJCK.

KALENDER VOOR THEATER- EN MUZIEKLIEFHEBBERSvan oktober tot december 71"Kunstleven binnen een straal van 45 km. rond Maaseik"

- HASSELT : Schouwburg "De Ware Vrienden" - Aan de Grote Markt.
Tél. 011/259.61
- MAASTRICHT: Stadsschouwburg, Achter de Comedie, 1,
Tél. 04400-16622
Concerten in het Staargebouw, Hendric van Veldeke-
plein 25, Tél. 04400-16622
- SITTARD : Stadsschouwburg,
Wilhelminastraat, 18, Tél. 04490-2041
- HEERLEN : Stadsschouwburg, Burgemeester van Grunsvenplein,
145. Tél.: 04440-16667
- MAASEIK : Zaal VAN EYCK, Koning Albertlaan, Tél. 61297
- DILSEN : Cultureel Centrum, Steenweg 30, Dilsen
Tél. 598.52

=====

OKTOBER

- za. 2 - MAASTRICHT: "In de holte van je arm" - Blijspel van
Dimitri Frenkel Frank
- ma. 4 - HEERLEN : Toneelgroep Globe "Een vijand van het volk"
Komedie van H. Ibsen en A. Miller
- di. 5 - HEERLEN : Cabaret Seth Gaaikema. "Tien miljoen ge-
boden".
MAASTRICHT: Toneelgroep Globe "Een vijand van het
volk" Komedie van H. Ibsen en A. Miller
- do. 7 - SITTARD : L.S.O.
MAASTRICHT: Internationaal Poppenfestival 1971
- za. 9 - MAASTRICHT: Cabaret Seth Gaaikema. "Tien miljoen ge-
boden".
- zo. 10 - MAASTRICHT: Cabaret Seth Gaaikema. "Tien miljoen ge-
boden"
- di. 12 - MAASTRICHT: Toneelgroep Theater. "Haute Couture"
Toneel van Massino Bontempelli.

36.

- Wo. 13 - HASSELT : Stedelijke concerten
Trio van Dijck + B.R.T. omroeporkest.
- Do. 14 - MAASTRICHT: Internationaal Poppenfestival
SITTARD : Toneel Globe "Een vijand van het volk"
- Vr. 15 - MAASTRICHT: G.L.T. "Het grote Beest". Blijspel
van Br. Nlasagues
- Za. 16 - MAASTRICHT: Miel Cools. M.m.v. "Peggy en Donald"
SITTARD : Theatershow. "Herman van Veen".
- Zo. 17 - HEERLEN : Zondagconcert. Amali kwartet.
- Ma. 18 - MAASTRICHT: H.J. de Silva's "Fiesta Gitana"
SITTARD : Toneelgroep "Theater"
- Di. 19 - HEERLEN : "Sex à la Meunière"
- Do. 21 - SITTARD : Compagnia d'Opera Italiana. "La
Traviata" van G. Verdi
- Vr. 22 tot en met Zo. 24
MAASTRICHT: Vijfde Jeugdfestival "Grensgeval".
- Vr. 22 HEERLEN : Compagnia d'Opera Italiana. "La
Traviata" van G. Verdi.
MAASTRICHT: "Weetjewel" (gevarieerd programma
m.m.v. Pantomine Theater "Carroussel").
- Za. 23 - MAASTRICHT: Crazy Show: "Funhouse Horror"
- Zo. 24 - MAASTRICHT: Compagnia d'Opera Italiana "La
Traviata" van G. Verdi
SITTARD : Popconcert
- Ma. 25 - HEERLEN : Cabaret Riens "Gratana".
- Di. 26 - HEERLEN : G.L.T. "Het Poppenhuis" van H. Ibsen
MAASTRICHT: A) "Mickery Circuit/Theater Unie"
Pip Simmons Theatre Group.
B) Staargebouw: Concert Maastrichts
Conservatorium.
- Wo. 27 - MAASTRICHT: Paul Acket presenteert "Ekseption"
- Do. 28 - MAASTRICHT: Theater-Unie "Clair-Obscur" Toneel
van M. Duras

- Vr. 29 - SITTARD : Operagezelschap Forum: "Land des Lächelns"
van Léhar.
- Za. 30 - HEERLEN : Schweitzer Tournee Theater: " Porgy and
Bess" van G. Gershwin. (Originele negerbe-
zetting)
MAASTRICHT: Hoofdstadoperette: "Das Dreimäderlhaus"
Operette van Fr. Schubert
- Zo. 31 - HEERLEN : Schweitzer Tournee theater: "Porgy and
Bess".
MAASTRICHT: De Hoofdstadoperette: "Das Dreimäderlhaus"
Operette van Fr. Schubert

NOVEMBER

- Di. 2 - HEERLEN : Nieuw Rotterdams Toneel
- Vr. 5 - MAASTRICHT: "Wacht tot het donker is". Thriller van
Frederick Knott.
HEERLEN : L.S.O.
- Za. 6 - MAASTRICHT: Paco Pena's "Flamenco Puro"
- Di. 9 - HEERLEN : Toneelgroep Globe "De Twee Wezen"
MAASTRICHT: The Belgrade Theatre: "Entertaining Mr.
Sloan". Toneel van J. Orton.
SITTARD : Rients Gratama
- Wo. 10 - HEERLEN : The Belgrade Theatre, Wikor Engels.
"Entertaining Mr. Sloan" - Toneel van J.
Orton
- Do. 11 - MAASEIK : Heilig Wammes. Voordrachttoernooi in
Maaslandse dialecten.
MAASTRICHT: Dansgroep "Scapino"
SITTARD : Stefan Askenase - Chopin programma
- Vr. 12 - HEERLEN : Cabaret Don Quichocking: "Waar het valt
daar legt het"
- Ma. 15 - MAASTRICHT: De Haagse Comedie
- Di. 16 - HEERLEN : De Haagse Comedie

38.

- Wo. 17 - MAASEIK : Speelgroep Van Eyck. Afd. Jeugdtheater.
"De Wonderfiets"
SITTARD : De Haagse Comedie
- Do. 18 - HEERLEN : Opernhaus Dortmund. "Die Zauberflöte"
van W.A. Mozart.
MAASTRICHT: De Jasperina Show
- Vr. 19 - MAASEIK : Speelgroep Van Eyck Afd. Jeugdtheater
"De Wonderfiets"
MAASTRICHT: De Jasperina Show
- Zo. 21 - HEERLEN : Beat-Opera. "Tommy" van Peter Townshend.
- Ma. 22 - MAASTRICHT: Amsterdams Toneel. "Omtrent Deedee"
Toneelstuk van H. Claus
SITTARD : Beat-Opera. "Tommy" van P. Townshend.
- Di. 23 - MAASTRICHT: The Jay-five-pop-opera "Tommy" van
P. Townshend.
- Do. 25 - MAASTRICHT: Het Nederlands Danstheater.
SITTARD : Stadttheater Oberhausen. "Eine Nacht in
Venedig". Opera van J. Strauss
- Vr. 26 - SITTARD : "Das Wührer Oktett". Mendelssohn en
Brahms.
- Za. 27 - HEERLEN : Hoofdstadoperette. "Das Dreimäderlhaus"
van Heinrich Berté.
MAASTRICHT: Willeke Alberti en Jeroen Krabbé in
"Twee op de wip" - Musical
HEERLEN : Zondagconcert Trio
- Ma. 29 - MAASTRICHT: Nieuw Rotterdams Toneel

DECEMBER

- Wo. 1 - HASSELT : Stedelijke concerten Hasselt. Opera-
concert
- Di. 7 - HEERLEN : Toneelgroep Theater. "Der Ritt über den
Bodensee". Toneel van P. Handke
- Wo. 8 - SITTARD : "Sex à la Meunière". Blijspel van Neil
Simon

Vervolg kalender zie blz. 30

MAASEIKER IDIOTICON (vervolg)

- - - - -

1. berbi-jске, zn. dim. = klein gordijn dat aan de onderkant van het venster werd bevestigd om het binnenkijken te belemmeren. Op sommige plaatsen gebruikt men voor hetzelfde doel een raam met gekleurd glas in lood, dat men eveneens "berbi-jске" noemt.
2. bi-j, zn. A. mannelijk = bijenzwerm, bijenklomp.
In dae boum hink 'ne bi-j.

B. vrouwelijk = bij (apis mellifica)
Dao haef mich 'n bij gestoëke.
3. bi-jjekaar, zn., vr., -kare, -kaarke = strooien bijenkorf.
4. bi-jjekoëgel, zn., m., -s, -kugelke = bijenkaproen, kap met een masker van gevlochten koperdraad waarmee men het hoofd bedekt om zich voor de steek der bijen te vrijwaren.
5. blöspot, zn., m., -pöt, -pötsje = Pot, soms ook een ketel, waarmee men de gloeiende houtskool (de "aomere"!) uit de hete bakoven in trek en deze doofde o.m. de zuurstof-toevoer met een deksel af te sluiten.
6. bolder, bn. = hol, leeg, alleen in de betekenis van :
detiês is bolder = onder het ijs is geen water meer.
7. draen, zn., m., -e, -ke = mannelijke bij.
8. funkel, zn., ?, = venkel (foeniculum officinale All.)
Overblijvend specorijkruid waarvan men bladeren en zaad als toekruid gebruikt bij augurken en de zaden in gebak en likeuren. Dodcens schreef hierover in "Herbarius ofte Cruydtboek" (1644): "Venckelsaedt ingenomen versterckt de maghe, ghoneest de walginge, versoet de smerte ende krimpighe des buycks, ende verdrijft alle windachtigheden. Dit cruydt is de nieren ook seer nut ende bequaem ende oock de blase."
9. graen, zn., vr., graene, graenke = pijnboom, Pinus, (gewoonlijk ten onrechte "den" genaamd). Het hout van de Pinus-soorten heeft een roodbruin gekleurde kern en staat be-

kend onder de naam grenenhout. Met "graene" wordt niet alleen de houtsoort maar ook de boom aangeduid.

10. hellep, zn., vr., hellepe, hellepe, hellepke = bretel, draagriem.
 Ich moot miên bôks mèt hellepe ophawwe.
11. honshout, zn., o. = sporkehout (vulgo : vuilboom),
 Frangula alnus Mill. = houtg gewas tussen kreupel-
 hout in de bossen, vooral op zure grond, met groen-
 achtig witte bloesem in armbloemige bundels in de
 bladoksels. De besachtige vrucht is eerst rood, dan
 zwart. Purgeermiddel. Kleurt de urine rood.
12. karriljon van Mezeik = was vroeger het klokje van het
 stadhuis ! De "karriljon" luidde iedere zaterdagmid-
 dag op 12 uur en dan was het tijd voor de huisvrouwen
 om de "pool te vaege" !
13. katsj, zn., vr., kadzje = gedroogde appelschijf. De
 "kadzje" werden aan een draad achter de kachel (veel-
 al een "Leuvense stoof") te drogen gehangen. Het is
 de tegenhanger van de "aofte" = gedroogde peer.
14. kloch, zn., vr., klochte, klochske = troep, vnl. van
 gevogelte of vissen.
 'k kloch hoonder = een toom kippen
 'n kloch zwellever = een vlucht zwaluwen
 'n kloch vesse = een school vissen
15. klot, zn., m., klôt, klôtsje = kluit, klont
 'ne klot aerd, 'ne klot boêter.
16. kluujt, zn., vr., -e = brandstof in de vorm van bollen,
 samengesteld uit 2/3e steenkoolgruis, 1/3e ldem en
 water. Dit materiaal werd goed gemengd en met de voe-
 ten gekneed om de samenhang te bevorderen, en daarna
 tot ballen van ca. 1 dm. diameter gedraaid en gedroogd.
 Het gruis was gewoonlijk afval van de dikke steenkool-
 klompen die men met een hamer moest verkleinen. "Kluuj-
 te" waren dienstig om te warmen en hielden lang vuur,
 ze vlamden echter niet en konden dus niet dienen om op
 te koken of op te braden. Tijdens de laatste oorlog

werd het gruis vervangen door schlam.

17. kniêp, zn., m., -e, -ke = knipmes, knijf.
Höbs-tich 'ne kniêp in diên maal ?
Vgl. Eng. knife.
18. luips, .bn. = verlangend naar de paring, uitsluitend ge-
bruikt bij honden.
Ozen hond is weer luips.
Voor andere dieren bestaan voor hetzelfde begrip :
paard : "stiêg"
varken : "breustig"
kat : "krols"
koe : "töchtig"
geit : "reets"
19. niêringe, ww., niêringde, geniêringd = herkauwen.
De kuj ligken in de stal te niêringe.
20. oêtersjank, zn., m. = vroege voorjaar.
De môs wachte tot in d'n oêtersjank om te zeen of het
koêre good wuurt.
op d'n oêtersjank goon de kuj de wei in.
21. of want, vgw. = alsof
Hae diêg of want er niks gezeen haw.
22. snelzeikert, m. = vroeger veel gedragen open vrouwenbroek.
23. soêts, zn., m., -e, -ke = knotwilg. Gewoonlijk beperkt tot
wilg, Salix. Zelden toepasselijk voor andere geknotte bo-
men lijk populier, Populus.
24. toên, zn., m., -e, tuunke = heining, afsluiting, omtuining.
25. vaarleis, zn., vr., vaarleize, -ke = karrespoor of spoor
waarin de ploeg loopt.
De vaarleize stinge vol water.
26. verrèks, bw. = zeer.
Het is verrèks kàwt vandaag.
27. weust, bn., bw. = sterk, omvangrijk.
Dae sjoon is 'm vâöl te weust.
Ne weuste kaerel.

42.

28. wouve, ww., woufde, gewouf =

A. wroeten, hard werken.

Hae haet d'n hiëlen daag in d'n hoëf zitte wouve.

B. eten.

Dae moos-te ins aan taofel zeen wouve !

C. neuspeuteren

Zjefke, sjei oët mèt wouve en gebruik diëne
f. plak.

29. zunsjel, zn., vr., -s, -ke = sintel, geheel of half uit-
gebrand stuk steenkool.

Pak 't staofiëzer en hoël 'de zunsjels oët het veur.

Addenda et corrigenda.

Jg. II, nr. 3, p. 31 : Prof. Dr. J. Stryckers liet ons weten dat rode klaver niet "*Trifolium repens* L." maar wel "*Trifolium pratense* L." zou zijn. Dank.

Alle aanvullingen, verbeteringen, enz. blijven steeds van harte welkom.

Oproep.

Wie kent nog de juiste betekenis van :

zi-jbaar (vergiettest?), 'n griës (soort vis, welke?), ne
mômpits, jaachsmaal (weitas?), ouddènk (koolgruis?), grans-
je (begerig kijken?), balkenere (lawaai maken?), soëtsen-
drek (humus?), zumere (aren lezen? ougste?), steinbiëter
(visje?), swense, swensiëzer, kôkkele (manier van vissen?),
antelantisgedoene (in het spel verstoppertje?), gemuuks (in-
gewanden van het varken ?).

Tony Van Wijck,

Maastrichtersteenweg, 11

Door de Culturele Raad worden verschillende uitstappen ge-
pland naar de Schouwburg Heerlen. Voor alle inlichtingen :
Nootstal Maaseik - Tel. 011/61225. Een programma wordt U
graag opgestuurd.

ACTIE BONDO-SALAMANCA

Beste Maaseikenaren,

Hier zijn we weer met wat informatie over Bondo, de streek in Kongo waarvoor Maaseik vorig jaar in het kader van de 11.11.11-actie geld voor een koffieontbolstermachine bijeen heeft gebracht. Volgens de laatste brief uit Bondo (gedateerd op 2.9.71) zijn nu al de voorbereidende maatregelen getroffen en kan onze machine ieder moment in werking treden. De coöperatief, die de plaatselijke planters groepeert, is al stevig uitgebouwd. Ondanks het feit dat door een veel te droge zomer de oogst dit jaar maar matig is geweest, is er dus toch reden tot optimisme. Er is nog een andere grond tot optimisme: president Mobutu is zelf in Bondo geweest en heeft hulp beloofd. In dit verband is al een grote lichtmotor geschonken en waarschijnlijk volgt er nog meer hulp van regeringszijde, met name van het Ministerie van Landbouw. Men verwacht nu werkelijk de grote start, waartoe wij de eerste en belangrijke injectie gegeven hebben.

Daarom is er besloten van dit jaar een ander project te nemen en wel een leerwerkplaats in Salamanca in Chili. Over dit project zullen we zowel vooraf als achteraf minstens evenveel informatie krijgen als over Bondo. Vlak voor het weekend van de 11.11.11-actie (30-31 oktober) zal in iedere brievenbus een pamflet gestoken worden waarop dit project wordt uitgelegd. Voorts zal op vrijdag 22 oktober om 20 u. in de Beurs iemand die de situatie ter plaatse zeer goed kent met een diamontage een informatie-avond verzorgen.

Dit alles werd besloten op een eerste voorbereidende vergadering met een dertigtal mensen in de bibliotheek op zaterdag 2 oktober. Een tweede vergadering, waarop het hele programma voor het week-end van 30-31 zal vastgelegd worden (verdeling in wijken, mogelijke stunts enz.) wordt gepland op vrijdag 15 oktober om 20 u., eveneens in de bibliotheek (2e verdieping). Iedereen die wil meehelpen is hartelijk welkom.

Lambert Kraewinkels en Jef
Van den Broeck

AMERICAN FIELD SERVICE INTERNATIONAL SCHOLARSHIP (A.F.S.)

Onze oproep in "De Maaseikenaar" Jg. I, nr. 3, p.6-7, heeft vruchten opgeleverd. Vorige grote vakantie verbleef een jonge Amerikaanse student als gast bij de familie Mathieu Raedschelders in de Eikerstraat en voor een paar weken vertrok de jongeheer Jan VAN DEN EYNDE, Maastrichtersteenweg 13, Maaseik, voor een jaar naar de U.S.A. waar hij thans in de staat NEBRASKA de 'senior class' van de 'high school' volgt.

De A.F.S. biedt een enige kans aan de jonge Belgen die in de laatste twee jaren van het hoger middelbaar onderwijs zitten, om de vorming die zij in de humaniora gekregen hebben gedurende één jaar in de U.S.A. te vervolmaken.

Voorwaarden:

1. Belg zijn
2. De leeftijd van 18 jaar niet bereikt hebben voor 1 januari van het jaar waarin men naar de U.S.A. vertrekt.
3. In het voorlaatste of in het laatste jaar van de humaniora zitten op het ogenblik waarop men zich kandidaat stelt.
4. Goede schooluitslagen bekomen hebben.
5. In goede gezondheid verkeren en een goed karakter hebben.
6. Eenvoudig Engels kunnen verstaan en zich ietwat in deze taal kunnen uitdrukken.

De kandidaturen moeten één jaar voor het vertrek, tussen 1 augustus en 31 oktober ingezonden worden. Het volstaat een briefkaart met naam, adres en geboortedatum te zenden aan: A.F.S. International Scholarships, Paleizenstraat 110, 1030 Brussel (Tél. 02/163683)

Het verblijf in de U.S.A. De studenten maken gedurende een jaar deel uit van een Amerikaans gezin en worden door deze familie als een kind des huizes beschouwd. De Amerikaanse gezinnen worden met grote zorg uitgekozen. Tijdens het jaar volgen de beursstudenten de lessen aan een instelling voor hoger middelbaar onderwijs. Op het einde van het schooljaar wordt de beursstudenten een reis door de Verenigde Staten aangeboden om hun de gelegenheid te geven - in groepen van dertig en van verschillende nationaliteiten - nieuwe aspecten van het Amerikaans leven te leren kennen.

Ik ben steeds ter beschikking voor het geven van alle verdere inlichtingen aan kandidaat-beursstudenten en belangstellende gezinnen.

Frieda Van Wijck
Maastrichtersteenweg 11 tél.61008

MAASEIKER KALENDER

OKTOBER

za.	2	Volley	- MAVOC - Tongerlo
- MAVOC Dames - Roken
		Basket	- BACMA - Houthalen BBC
za.	9	Volley	- Zolder - MAVOC A
- MAVOC Dames - Neeroeteren
- College MAASEIK - Lanaken.
		Basket	- BACMA - Houthalen BBC
za.	16	Volley	- MAVOC A - Mechelen A
- Betekom - College MAASEIK
- MAVOC Dames - Helchteren
- MAVOC B - Mechelen B
zo	17	Basket	- Winterslag - BACMA
za	23	K.S.A. Herfstfeest - Feestzaal College - Orkest
Carina's.	
		Volley	- Bree - MAVOC A
- College MAASEIK - Dilsen
		Basket	- BACMA - Exc. Hasselt
zo	24	- Meisjes- en Jongensscholen Siemkensheuvel -
Herfstbal - Aanvang 20 u. - Zaal Kapel	
		Volley	- MAVOC Dames - Dilsen
za	30	Volley	- MAVOC A - AC Leuven
- MAVOC Dames - Stokkem
- 't Vestje (Herentals)-Coll.MAASEIK
zo	31	Basket	- Tornooi BACMA met deelname van
Nederlandse en Duitse ploegen. Vanaf 10 u.

NOVEMBER

- za 6 Volley - MAVOC A - Houthalen
- College MAASEIK - SODIPA
(Antwerpen)
Basket - BACMA - Leopoldsburg
- do 11 Heilig Wammes en ABN-VBO-kernen. Voordracht-
tornooi in Maaslandse Dialecten.Zaal Van Eyck.
- za 13 Volley - Blauvog Rijkel - MAVOC
- Neerpelt - College MAASEIK
- zo 14 M.W.S.V. : 1e Wintertocht 10 km. (14 u) en
20 km (13 u).
Basket - St.Truiden - BACMA
- wo 17 Speelgroep Van Eyck - Afd. Jeugdtheater -
"De Wonderfiets".
- vrij 19 Speelgroep Van Eyck - Afd. Jeugdtheater -
"De Wonderfiets"
- za 20 Maaseik - Echt en Wegberg - Jumelage - Plech-
tigheid te Wegberg (Duitsland) - Optreden van
het Maaseiker A Capellakoer
Volley - Frag. Deurne - MAVOC
- College MAASEIK - Lanklaar
Basket - BACMA - Zolder
- za 27 Volley - MAVOC - Syico Leuven
- S.R.A. - College MAASEIK
Basket - Genk BBC - BACMA
- ma 29 St. Niklaasmarkt

DECEMBER

- za 4 Volley - MAVOC - Olaerts Genk
- College MAASEIK - Dilbeek
Basket - Zonhoven BBC - BACMA
- za 11 Volley - Red Star Leuven - MAVOC
- Thier Brau Kontich V.K. -
College MAASEIK

DIENSTREGELING VAN DE APOTEKERSVERENIGING VAN MAASEIK -
NEEROETEREN VOOR HET VIERDE KWARTAAL 1971

<u>Zondagdienst</u>		<u>Weekdienst</u>	
3.10	Rutten	27.9 - 2.10	Claessens
10.10	Schousterden	4.10 - 9.10	Colson
17.10	Waelbers	11.10 - 16.10	Schousterden
24.10	Brouwers	18.10 - 23.10	Waelbers
31.10	Claessens	25.10 - 30.10	Claessens
1.11	Colson (Allerheiligen)	1.11 - 6.11	Colson
7.11	Colson	8.11 - 13.11	Schousterden
11.11	Schousterden (Wapenstils.)		
14.11	Rutten	15.11 - 20.11	Waelbers
21.11	Schousterden	22.11 - 27.11	Claessens
28.11	Waelbers	29.11 - 4.12	Colson
5.12	Brouwers	6.12 - 11.12	Schousterden
12.12	Claessens	13.12 - 18.12	Waelbers
19.12	Colson	20.12 - 25.12	Claessens
25.12	Claessens (Kerstmis)		
26.12	Rutten	27.12 - 1.1.72	Colson
1.1.72	Colson (Nieuwjaar)		
2.1	Schousterden	3.1 - 8.1	Schousterden
9.1	Waelbers	10.1 - 15.1	Waelbers

De ZONDAGDIENST begint op zaterdag 13 uur en eindigt op maandag 8 uur

VANAF 1 SEPTEMBER 1971

- apoteek BROUWERS, Marktstraat 17, NEEROETEREN
- apoteek CLAESSENS, Mgr. Koningsstraat 3, MAASEIK
- apoteek COLSON, Bosstraat 30, MAASEIK
- apoteek RUTTEN, Spilstraat 24, NEEROETEREN
- apoteek SCHOUTERDEN, K. Albertlaan 5, MAASEIK
- apoteek WAELEBERS, BOSstraat 65, MAASEIK

WACHTDIENST INTERELECTRA - DIENSTVERZEKERING BUITEN DE WERK-
UREN (VANAF 18 UUR)

11.10 - 18.10	Crama	22.11 - 29.11	Crama
18.10 - 25.10	Jossels	29.11 - 06.12	Jossels
25.10 - 01.11	Cremers	06.12 - 13.12	Cremers
01.11 - 08.11	Crama	13.12 - 20.12	Crama
08.11 - 15.11	Jossels	20.12 - 27.12	Jossels
15.11 - 22.11	Cremers	27.12 - 03.01	Cremers

011/61525 - Frans Crama, Mgr. Koningsstraat 31, Maaseik

011/61157 - E. Jossels, Eikerstraat 66, Maaseik

011/61833 - Henri Cremers, Venlosesteenweg 163, Maaseik

WEEK-END DIENSTEN VAN DE DOKTERS VOOR DE VIERDE TRIMESTER 71

De week-end dienst van de dokters begint zaterdagmiddag om 14 uur en eindigt maandagmorgen om 7 uur.

3 oktober	: Dr. Van Tilborg	15 november	: Dr. Bouts
10 oktober	: Dr. Weekers	21 november	: Dr. Goessens
17 oktober	: Dr. Beelen	28 november	: Dr. Hoever
24 oktober	: Dr. Bouts	05 december	: Dr. Vanderzijl
31 oktober	: Dr. Goessens	12 december	: " Van Tilborg
01 november	: Dr. Hoever	19 december	: Dr. Weekers
02 november	: Dr. Vanderzijl	25 december	: Dr. Beelen
07 november	: Dr. Van Tilborg	26 december	: Dr. Bouts
11 november	: Dr. Weekers	31 december	: Dr. Goessens
14 november	: Dr. Beelen	01 januari	: Dr. Hoever

Dr. BEELEN, Venlosesteenweg, MAASEIK

Tél. 61.632

Dr. Bouts, Dorpsplein, Kinrooi

Tél. 64.386

Dr. DRIANE, Markt, Maaseik

Tél. 61.024

Dr. GOESSENS, Markt, Maaseik

Tél. 61.183

Dr. HOEVER, Prinsenhoflaan, Maaseik

Tél. 61.003

Dr. VANDERZIJL, Bosstraat, Maaseik

Tél. 61.146

Dr. VAN TILBORG, Nagelstraat, Ophoven

Tél. 61.129

Dr. WEEKEER, Maastrichtersteenweg, Maaseik

Tél. 61.220

Volgend nummer van "De Maaseikenaar" zal verschijnen rond 1 januari 1972.

Alle teksten en mededelingen dienen vóór 15 december a.s. in het bezit te zijn van onze redactiesecretaris Jaak BERGERS, Maastrichtersteenweg, 73, 3680 MAASEIK.

Alle huisgezinnen van Maaseik ontvangen gratis "De Maaseikenaar", dank zij o.a. de rechtstreekse steun van abonnees van buiten Maaseik en van Maaseiker sympathisanten.

Wij zouden graag volgende tip willen geven :

Maaseikenaren die familieleden of vrienden oud-Maaseikenaren hebben, kunnen dezen met nieuwjaar een geschenkje aanbieden onder de vorm van een abonnement op "De Maaseikenaar". De redactie zal er dan voor zorgen dat het eerste nummer van volgende jaargang vergezeld zal zijn van een originele nieuwjaarswens met vermelding van de naam van de schenker.

Abonnementsprijs per jaar : 100 fr. te storten op giro nr. 010 van het GEMEENTEKREDIET VAN BELGIE Brussel voor rekening nr. 8036350/0/60 van de CULTURELE RAAD MAASEIK, met vermelding: Geschenkabonnement "De Maaseikenaar" 1972 voor (naam en volledig adres), vanwege

De redactie dankt "Het Heilig Wammes", dat ons de som van 5.000 fr. voorschóot om de vorige uitgave te helpen betalen.

Eveneens hartelijke dank aan het Willemsfonds Maaseik voor de sympathieke gift van 1.000 fr.

Ook een hartelijk woord van dank aan allen die hielpen bij "het uitrapen" en de uiteindelijke samenstelling van dit nummer.
